

ОСНОВНІ НАПРЯМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ МОРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Грбарчук А. О.

*магістрант кафедри морського та господарського права
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова*

Науковий керівник: Дмитрук І. М.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри морського та господарського права

*Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
м. Миколаїв, Україна*

Державне управління – всеохоплюючий правовий інститут, який врегулює різні сфери суспільного життя, в тому числі і морську галузь. На сьогодні існує ряд проблем в стратегії і тактиці розвитку морської інфраструктури. Це особливо негативно позначається на якості товарів та послуг суб'єктів морегосподарської діяльності. В таких умовах посилюється значення державного управління функціонуванням морської галузі. Державна підтримка морської галузі повинна здійснюватися на підставі використання економіко-правових стимулів і реалізації організаційних заходів, що підвищують зацікавленість національних та іноземних інвесторів. В такій ситуації дослідники економіко-правового напрямку повинні активізувати пошук найбільш ефективних шляхів удосконалення роботи окремих підприємств морського транспорту та реалізації господарських відносин галузі в цілому [1, с. 78].

Досліджуючі механізм державного управління розвитком морських портів України Г. С. Іванов пропонує систему удосконалення механізму державного управління розвитком МПУ, структурний синтез якого здійснено на чотирьох рівнях: стратегічний аналіз (державне прогнозування і планування); стратегічний вибір (цілепокладання державного управління галузевого розвитку); стратегічне управління (формування і реалізація стратегії (стратегічних планів)); стратегічний контроль (моніторинг результатів державного управління) [2, с. 91]. Декомпозиція структурних елементів механізму виконувалася за ієрархічними рівнями: «суб'єкти – об'єкти – цілі – завдання – методи – інструменти – важелі» [3, с.44]. Удосконалений механізм державного управління розвитком галузі передбачає посилення трьох функціональних складових, визначених за рівнями механізму, цілями і завданнями, методами, інструментами і важелями реалізації:

– маркетингової (в частині методів державного прогнозування розвитку закономірностей і довгострокових тенденцій перебігу світових економічних процесів, визначення напрямів регіональних господарських комплексів, високотехнологічних і екологічно безпечних суб'єктів господарювання);

– інституціональної (лібералізація структури власності на активів портів, підприємств і її модифікації, розвиток моделей партнерства у морській діяльності, створення інтегрованих структур);

– економічної (підвищення конкурентоспроможності морської галузі як складової транспортної і виробничої інфраструктури держави, елементів міжнародної транспортної інфраструктури і модернізація і технічне переоснащення, технологічне оновлення, нарощування потужностей, створення достатніх глибин на підхідних шляхах і в акваторіях для обслуговування великих суден; підвищення інвестиційної привабливості галузі; розширення номенклатури і підвищення якості послуг; удосконалення технічного регулювання; розвиток кадрового потенціалу) [4, с. 210].

Особливість стратегічного управління розвитком морських портів полягає в тому, що превалювання загальнодержавних цілей при цьому забезпечується, на відміну від багатьох інших сфер суспільного життя, як правовими й економічними методами державного управління, так і адміністративними практично рівною мірою. А тому особливої ваги набуває узгодженість цілей стратегічного розвитку морських портів України з цілями вищих рівнів ієрархії, які визначатимуть економічну політику держави, пріоритети зовнішньоекономічних зв'язків країни, її участь у певних інтеграційних утвореннях, горизонтальну і вертикальну кооперацію, що, зрештою, забезпечує формування як власних вантажопотоків України (експорту й імпорту), так і визначає розвиток транзиту, разом із траєкторією і потужністю вантажопотоків. Отже, виникає необхідність у посиленні взаємодії між заінтересованими міністерствами й іншими центральними органами виконавчої влади у процесі формулювання цілей стратегічного розвитку морської галузі, зокрема морських торговельних портів України, що передбачає розвиток форм і методів такої взаємодії, поліпшення організаційно-управлінських процедур тощо [5].

У зв'язку з цим виникає необхідність визначити пріоритетні напрями удосконалення державного управління у морській галузі, сформувані спектр шляхів, принципів, інструментів і механізмів реалізації.

Зазначені вектори удосконалення державного управління повинні виконати такі завдання:

- системне застосування механізмів антимонопольного регулювання;
- плановий розвиток і модернізація об'єктів моргосподарського комплексу ;

- скасування заборон і обмежень економічного та адміністративного характеру, що заважають конкуренції;
  - поступове зниження впливу за допомогою тарифного регулювання і заміщення його впровадженням вільних тарифів;
  - формування рівноправного доступу до інфраструктури морегосподарського комплексу для різних суб'єктів господарювання;
  - застосування передових інформаційних технологій, інновацій в сфері логістики;
  - методологічне вдосконалення державного управління розвитком морегосподарського комплексу держави та її регіонів. [6, с. 134]
- Для повноцінної реалізації розглянутої концепції необхідно структурувати процес прийняття належних рішень суб'єктами державного управління, для чого позначити чотири рівні конкуренції суб'єктів морської галузі. Це локальний, регіональний, міжрегіональний і міжнародний рівні конкуренції.

Література:

1. Фердман Г. П. Основні пріоритети вітчизняної системи державного управління в галузі транспорту. Ефективність державного управління. 2020. ВИП. 1 (62). Ч. 1. С. 77–87.
2. Іванов Г. С. Підходи до удосконалення механізму державного управління розвитком морських портів України. Держава та регіони (Серія: Державне управління. 2018. № 1(61). С. 89–95.
3. Іванов Г. С. Перспективи розвитку морської інфраструктури України. Реформування економіки в контексті міжнародного співробітництва : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 16–17 грудня 2016 р. Львів : ЛЕФ, 2016. Ч. 1. С. 43–44.
4. Іванов Г. С. Стратегічні пріоритети розвитку морської інфраструктури України. Збірник наукових праць Донецького державного університету управління «Сучасні проблеми державного управління в умовах системних змін». Серія «Державне управління». 2015. Т. XVI. С. 206–212.
5. Пріоритети державної морської політики у сфері функціонування та розвитку морегосподарського комплексу України: аналіт. доп. / О. В. Собкевич, К. М. Михайличенко, А. В. Шевченко, В. М. Русан, Є. В. Белашов. К. : НІСД, 2016. 72 с.
6. Гайду О. В. Модернізація державного управління розвитком морегосподарського комплексу України на державному та регіональному рівнях: дис. кандидата наук з державного управління. Миколаїв, 2017. – 249 с.